

Projekt

z dnia 16 czerwca 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA SIEMIATYCZE**

z dnia 8 czerwca 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Siemiatycze na lata 2021-2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378 oraz z 2021 r. poz. 1038) oraz z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) Rada Miasta Siemiatycze uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Siemiatycze na lata 2021-2025” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Siemiatycze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Agnieszka Monika Zalewska

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE DLA MIASTA
SIEMIATYCZE na lata 2021-2025**

1. WSTĘP

Podstawową grupą społeczną pełniącą niezwykle istotne funkcje stanowi rodzina. Rodzina powinna zaspokajać potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku, uznania i przekazywać obowiązujące w społeczeństwie wartości, normy i wzorce zachowań. Jednak coraz częściej słyszymy, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, że zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność zamiast miłości – ból i cierpienie, zamiast szacunku i uznania – ośmieszanie i upokarzanie. Niestety wskutek deprywacji tych potrzeb rodzina staje się miejscem, gdzie kumuluje się patologia społeczna: agresja, obojętność, wrogość, nienawiść. W niej mamy do czynienia z różnymi formami i zachowaniami dewiacyjnymi takich jak: alkoholizm, narkomania, zachowania przestępcze oraz przemoc.

Należy zauważyć, iż przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Przemoc dotyka rodziny o różnym statusie społecznym i ekonomicznym, a nie jak dotychczas sądzono występuje wyłącznie w środowiskach marginesu społecznego. Coraz częściej to osoby dobrze wykształcone, majątne zajmujące prestiżowe stanowiska, lubiane i szanowane przez innych z premedytacją zadają ból i cierpienia swoim najbliższym.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminy obowiązek realizacji zadań w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów związanych z przemocą. Do zadań gminy należy opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Powyższy program jest niezbędny w każdej gminie z uwagi na konieczność inicjowania specjalistycznego wsparcia społecznego ukierunkowanego na promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy w powrocie do wolnego od przemocy życia, pracę ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań oraz doskonalenia kompetencji zawodowych służb i instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. Jednostką koordynującą ten program jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. Jednakże realizacja w/w programu wymaga zorganizowanego i grupowego wysiłku wszystkich instytucji i służb działających na terenie gminy, gdyż żadna instytucja sama nie rozwiąże problemu przemocy w rodzinie. Zatem najważniejszym elementem powyższego programu staje się pomocniczość i wspomaganie rodzin poprzez szeroki zakres działań i różnorodne formy pomocy.

W pracach związanych z opracowaniem programu uczestniczyli członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siemiatyczach oraz przedstawiciele instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Program będzie przebiegać wielopoziomowo, a jego czas realizacji określono na lata 2021- 2025.

2. PODSTAWY PRAWNE.

Wszystkie określone w dokumencie cele są zgodne z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ściśle wiążą się z założeniami Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz korelują ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze, Miejskim Programem Wspierania Rodziny oraz Miejskim Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wspomagane są przez następujące akty prawne:

- a) ustawę z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej
- b) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- c) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- d) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury

„Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

3. PRZEMOC W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE

3.1. Definicja przemocy domowej

Przemoc w rodzinie – zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w szczególności narażające te osoby na:

1. niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia,
2. naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,
3. powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym,
4. wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Cztery podstawowe kryteria rozpoznawania przemocy w rodzinie:

- intencjonalność – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- dysproporcja sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- naruszanie godności i praw- sprawca wykorzystuje przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- powodowanie cierpienia i szkód – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

3.2 Cykle przemocy

1. **Faza narastania napięcia** – między ofiarą a sprawcą pojawia się odczuwane napięcie. Sprawca jest coraz bardziej poirytowany, prowokuje awantury, stając się przy tym coraz bardziej agresywny. Ofiara stara się ratować atmosferę rodzinną, spełnia oczekiwania sprawcy, mimo to w relacji odczuwane jest wysokie napięcie, frustracja. Napięcie eskaluje. Dochodzi do wybuchu – ostrej przemocy
2. **Faza gwałtownej przemocy** – najkrótszy okres cyklu. Ostry incydent pozwala rozładować sprawcy jego napięcie. Większość ofiar w tym czasie (choć na krótko) uświadamia sobie, że nie ma żadnej kontroli nad przemocą i że zakończy się ona wtedy, kiedy sprawca o tym zadecyduje. Po akcie przemocy ofiara jest przerażona i nie może uwierzyć w to co się wydarzyło. Zwykle wzywa policję, poszukuje pomocy, podejmuje decyzję o opuszczeniu domu, o uruchomieniu sprawy karnej lub rozwodowej.
3. **Faza miodowego miesiąca** - Faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca przeprosza za swoje zachowanie i obiecuje poprawę. Sprawca po wyładowaniu złości dostrzega że posunął się za daleko i w związku z tym przeprosza. Obawia się konsekwencji prawnych. Próbuje się tłumaczyć, usprawiedliwiać, stara się naprawić szkody, przynosi kwiaty, prezenty. Ofiara zaczyna wierzyć, że „wszystko będzie dobrze”.

3.3 Rodzaje przemocy

- **Przemoc fizyczna** – naruszanie nietykalności fizycznej
- **Przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej
- **Przemoc seksualna** – naruszenie intymności
- **Przemoc ekonomiczna** – naruszenie własności
- **Zaniedbanie** – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich
- **Cyberprzemoc** – agresja , przemoc elektroniczna

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem, człowieka wobec drugiej bliskiej mu osoby, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała, niezależnie czy do tego dochodzi czy też nie np. popychanie, szarpanie, szturchanie, klepanie, klapsy, kopanie, bicie ręką, duszenie itd.

Przemoc psychiczna: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, wyznania, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczania snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie itd.

Przemoc seksualna: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych itd..

Przemoc ekonomiczna: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody i wiedzy współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itd.

Zaniedbanie: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itd.

Cyberprzemoc – stosowanie przemocy poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

3.4 Motywy pozostawania w krzywdzącym związku

- Lęk przed zemstą partnera,
- Lęk przed utratą dzieci, dalszą przemocy,
- Wstyd, upokorzenie, poczucie winy,
- Błędne przekonania nt. własnej sytuacji oraz przemocy,
- Zależność finansowa od partnera,
- Dobro dzieci,
- Uwarunkowania kulturowo-religijne,
- Brak wsparcia ze strony policji i innych służb, czasem też brak wsparcia ze strony rodziny.

3.5. Mechanizmy przemocy

Syndrom wyuczony bezradności jest to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Syndrom ten, przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma świadomość, że jego negatywne zachowania są przestępstwem, naruszają prawa osobiste.

Zjawisko „prania mózgu” jest to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami "prania mózgu" są między innymi: utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc.

Zespół stresu pourazowego PTSD są to zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń w tym też przemocy w rodzinie. Dotyczą sytuacji w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeszły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc w rodzinie), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są między innymi zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary sennie.

Proces wiktylizacji każdy "wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie szuka pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem. Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek zmniejszającej się umiejętności radzenia sobie z urazami, krzywdzona osoba zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Zaczyna myśleć, że bycie ofiarą przemocy jest jej nieuchronnym przeznaczeniem do końca życia. Obwinia się i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, przestaje oczekiwać poprawy swojej sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. W czasie urazu stosuje taktykę przetrwania. Czasem, w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub życie sprawcy.

Mechanizm "psychologicznej pułapki" ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że ona trwa w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Syndrom sztokholmski jest reakcją psychiki na znalezienie się w bardzo stresującej sytuacji, wiążącej się z uwięzieniem czy z trwaniem w relacji z oprawcą. Uważa się, że zespół sztokholmski jest rodzajem mechanizmu obronnego, który pomaga człowiekowi przetrwać w skrajnie trudnych sytuacjach. Został on stwierdzony u ofiar porwań, przemocy fizycznej, u osób, które przeżyły obozy koncentracyjne czy nawet w przypadkach przemocy domowej.

4.CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA POZIOMIE OGÓLNOPOLSKIM.

Według informacji Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji w 2019 roku policjanci wypełnili ogółem 74 313 formularzy Niebieskiej Karty – A. Liczba wypełnionych formularzy Niebieskiej Karty - A była 0,59% większa w stosunku do 2018 roku (73 153). W 2019 roku na terenie kraju odnotowano 61 076 wypełnionych przez Policję formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty”, co stanowi 82,19% ogólnej liczby wypełnionych przez Policję w tym czasie formularzy Niebieska Karta – A. W 2018 roku formularzy wszczynających niniejszą procedurę było 59 829, zaś w roku 2017 – 61 980. Z powyższego wynika, że w 2019 roku nastąpił wzrost liczby wypełnionych przez Policję formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty” w stosunku do 2018 roku (o 1 247) i spadek w odniesieniu do 2017 (o 904). Analizując dane za 2019 rok należy stwierdzić, że podobnie jak w latach ubiegłych zdecydowanie większą liczbę formularzy „Niebieska Karta” – A policjanci wypełnili na terenach miejskich niż wiejskich. Różnica wyniosła 11 893 formularze. Analiza danych statystycznych daje podstawę do stwierdzenia, że w 2019 roku największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowią kobiety (65 195 osób), co stanowiło 74,06% ogółu ofiar przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie 12 161 osób (13,81% ogółu) oraz mężczyźni 10 676 osób (12,13% ogółu). Przy czym spadek odnotowano tylko wobec osób małoletnich (o 243 osoby). W odniesieniu do kobiet i mężczyzn odnotowano wzrost (odpowiednio o 0,21% i 0,04 %). Wśród kobiet, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie zdecydowaną większość stanowią osoby w wieku do 65 roku życia (58 433 kobiety, wobec 6 762 kobiet powyżej 66 roku życia). Kobiety w wieku do 65 roku życia stanowią, 89,67% ogólnej liczby kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2019 roku odnotowano 10 676 mężczyzn, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą w rodzinie. Mężczyźni w wieku do 65 roku życia stanowią 84,78% ogólnej liczby mężczyzn dotkniętych przemocą w rodzinie. Ogólna liczba osób małoletnich, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2019 roku wyniosła 12 161 z czego 6 059 to dziewczęta a 6 102 to chłopcy. W 2019 roku odnotowano wzrost ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 74 910 osób, co w stosunku do 2018 roku (73 654 osoby) dało wzrost o 1 252 osoby (1,71%) zaś w stosunku do 2017 roku (76 206 osób), spadek o 1 296 osób (1,70%). W kategorii mężczyzn , wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2019 roku odnotowano liczbę 68 148. W roku 2018 odnotowano ich 67 306, zaś w 2017 roku 70 035. Dało to wzrost w odniesieniu do 2018 roku o 1,25% i spadek w odniesieniu do 2017 roku o 2,69%. Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku

dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni. Mężczyźni stanowią 90,97% ogółu tego rodzaju osób. Kolejną w zakresie liczebności grupą są kobiety, które stanowią 8,61% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2019 roku dokonano zatrzymania 17 267 osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W grupie osób zatrzymanych dominującą stanowili mężczyźni zatrzymano ich 16 647. Grupa zatrzymanych kobiet liczyła 606 osób, zaś wśród 14 zatrzymanych osób nieletnich było 10 chłopców i 4 dziewczęta. W odniesieniu do 2018 roku dało to wzrost ogólnej liczby osób zatrzymanych o 352 osoby (zatrzymano 16 915 osób). Z analizy danych statystycznych gromadzonych przez Policję wynika, iż większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, działa będąc pod wpływem alkoholu (42 583 osoby). Osoby te stanowią 56,85% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec osób bliskich (w 2019 roku odnotowano 74 910 osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie). W 2019 roku ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, spadła o 1,39% w stosunku do 2018 roku. Spośród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w 2019 roku, 6 634 (około 15,58%) osób doprowadzono do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek. W obszarze tym nastąpił wzrost, bowiem w 2018 roku do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek doprowadzono 6 473 osoby (dynamika 102,49%), wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu. Wśród osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek w 2019 roku znajdowało się 6 222 mężczyzn (93,86% doprowadzonych), 407 kobiet (6,14%) . W analizowanym okresie, 11 179 osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, doprowadzonych zostało do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W grupie tej znajdowało się 10 717 mężczyzn i 456 kobiet. Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku w odniesieniu do 2018r., spadła zarówno ogólna liczba osób, wobec istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, jak i doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia. Celem zapewnienia bezpieczeństwa dziecka, wobec którego istniało podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, w 2019 r. Policja podjęła reakcję w postaci umieszczenia go w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W 2019 roku odnotowano 309 takich przypadków na terenie całego kraju. W 2018r. Sytuacji takich było 427. Analizując obszar dotyczący pomocy, jaka została udzielona osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie, wskazać należy, że w 2019 roku

pomocy udzielono w 17 101 przypadkach. Dla porównania w 2018 roku przypadków udzielenia pomocy było 16 476.

5. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne oraz dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej instytucji:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach,
- Szkoły podstawowe w Siemiatyczach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach,
- Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach.

5.1 Siemiatycze - podstawowe informacje

Siemiatycze to miasto powiatowe w województwie podlaskim. Miasto liczy 14 391 mieszkańców, z czego 52,6% stanowią kobiety. Na terenie miasta Siemiatycze instytucją odpowiedzialną za pomoc jednostkom i rodzinom w przezwyciężeniu kryzysowych sytuacji życiowych, nie mających możliwości ich samodzielnego pokonania jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. Wobec trudnej i skomplikowanej problematyki w rodzinach dotkniętych przemocą stosuje się zintegrowaną metodykę pracy socjalnej . Proces prowadzonej pracy socjalnej zorientowany jest na rozwiązywaniu problemów, z którymi borykają się osoby doświadczające przemocy.

5.2 Skala zjawiska przemocy w Siemiatyczach

W roku 2019, policjanci w całym powiecie siemiatyckim przeprowadzili 525 interwencji domowych, w tym 269 w rodzinach z problemem przemocy domowej. W wyniku tych działań wskazano 283 osoby pokrzywdzone przez przemoc domową. Policjanci przeprowadzili 35 postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k..

W tym samym roku Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach zarejestrowała 7 spaw z art. 207 k.k. oraz 2 sprawy z art. 209 k.k. Wszystkie **poza** jedną z art. 207 k.k. zakończyły się skazaniem.

5.3 Instytucje mające znaczenie w profilaktyce przemocy w rodzinie.

Instytucje współpracujące na rzecz przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym miasta Siemiatycze to:

- Komenda Powiatowa Policji
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny ds. Uzależnień
- Poradnia Leczenia Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu.

Na terenie miasta znajdują się następujące placówki ochrony zdrowia:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (w tym Szpital Powiatowy z poradnią leczenia uzależnień i poradnią psychiatryczną)
- SPZOZ Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego
- Dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej
- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej
- Gabinety stomatologiczne

W Siemiatyczach działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której działaniami koordynuje Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom.

5.4 Podejmowane działania

Miasto Siemiatycze w 2020 roku podejmowało szereg przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości działań służących ograniczeniu zjawiska przemocy w rodzinie. Spośród nich warto wymienić: 1) realizację projektu pod nazwą „Stop przemocy – słuchaj ja też jestem ważny” przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, który uzyskał dofinansowanie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Projekt adresowany był do mieszkańców miasta Siemiatycze. Tak naprawdę każdy z nas pośrednio lub bezpośrednio styka się ze zjawiskiem przemocy, nie zawsze jednak umie je rozpoznać, nie wie czy reagować, w jaki sposób to zrobić, do kogo się zwrócić, a projekt ten przybliżył w/w problem. Na pytania te odpowiedziała lokalna kampania społeczna nastawiona na upowszechnianie informacji o przemocy domowej i o możliwościach wsparcia wszystkich podmiotów zajmujących się w/w zagadnieniem. W ramach tego działania zostały przygotowane ulotki i plakaty z niezbędnymi telefonami oraz instytucjami, które mogą być wsparciem dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie. W ramach w/w projektu przeprowadzona została profesjonalna diagnoza środowiska społecznego, która określiła potrzeby miasta w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy. Diagnoza przyczyniła się do opracowania efektywniejszego i skuteczniejszego planu działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w naszym mieście na lata 2021-2025. Ponadto rozbudowano lokalną ofertę pomocy poprzez dyżury psychologa dla dzieci i młodzieży oraz rodziców w szkole podstawowej Nr 1 i 3 w Siemiatyczach. Psycholog udzielił pomocy i porad dla 60 osób oraz opracował informator profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania

przemocy dla rodziców. Przeprowadzono warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy dla dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat i 25 osób starszych, uczestników „Klubu Seniora+”. Powyższe warsztaty przyczyniły się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa ich uczestników. Dzięki projektowi udało się dotrzeć z informacją i ofertą pomocy do wielu mieszkańców miasta Siemiatycze, zarówno dzieci i młodzieży, ich rodziców, jak również osób starszych.

2) kampanie społeczne prowadzone wśród dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych takie jak: „Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”, „19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży”, „Dzień bez przemocy”, „Biała wstążka”, „Dzień bezpiecznego internetu”. W ramach kampanii rozpowszechniano następujące ulotki wśród mieszkańców miasta Siemiatycze: „Usłysz mnie”, „Nie licz, że inni zareagują. Zrób to Ty”, „Pomóż sobie i innym” oraz informator dotyczący instytucji świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy.

3) spotkania edukacyjne w szkołach podstawowych Nr 1 i 3 w Siemiatyczach w formie warsztatów z zakresu przeciwdziałania przemocy przeprowadzone przez Pełnomocnika Burmistrza ds Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom. Podczas warsztatów dużą uwagę poświęcono nowym formom przemocy realizowanej przy użyciu komputerów (internetu) i telefonów komórkowych, W 2020r. odbyło się 10 spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki, w których uczestniczyło 221 uczniów.

4) realizację projektu „Twoja droga – Twój wybór” przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach. W ramach tego projektu policjanci przekazali wiedzę na temat zjawiska przemocy domowej i alkoholizmu, uświadomili osobom dorosłym oraz uczniom czym jest uzależnienie od alkoholu i stosowanie przemocy domowej, przekazali informację jak tym zjawiskom można przeciwdziałać i gdzie w naszym powiecie można uzyskać pomoc. Policjanci opracowali ulotkę, w której zawarli podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej, dane teleadresowe instytucji pomocowych funkcjonujących na naszym terenie.

5) działania edukacyjne i profilaktyczne prowadzone przez Szkoły z terenu miasta Siemiatycze tj.:

- pogadanki dla rodziców podczas wywiadówek o tematyce krzywdzenia dzieci i stosowania przemocy oraz informacje na temat pomocy osobom pokrzywdzonym,
- zajęcia z uczniami na godzinach wychowawczych na których zapoznano uczniów z katalogiem praw dziecka oraz zasadami przeciwdziałania przemocy,
- spotkania i konsultacje z psychologiem i pedagogiem przeznaczone dla rodziców jak i uczniów dotkniętych przemocą,
- gazetki ścienne poświęcone problematyce przemocy min. „Międzynarodowy dzień bez przemocy”, „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”.

5.5 Problemy przemocy w opinii dorosłych mieszkańców Siemiatycz.

Opis zastosowanego narzędzia

W celu poznania opinii dorosłych mieszkańców Siemiatycz na temat problemu przemocy w rodzinie, przeprowadzono badanie ankietowe. Sondaż został zrealizowany od października do listopada 2020 roku. Zastosowano anonimową ankietę przeznaczoną do samodzielnego wypełniania przez respondentów. Składała się ona z bloków pytań dotyczących: przekonań ankietowanych na temat skali problemu i najczęstszych rodzajów przemocy w rodzinie występujących w ich otoczeniu, charakterystyki osób doświadczających i stosujących przemoc domową, rozeznania mieszkańców w formach pomocy w sytuacji przemocy domowej oferowanych przez lokalne instytucje oraz przekonań respondentów dotyczących przemocy w rodzinie. Kwestionariusz kończył się pytaniami związanymi z danymi socjo – demograficznymi ankietowanych.

Opis badanej grupy

W sondażu wzięło udział 58 dorosłych mieszkańców Siemiatycz, z czego 79,3% stanowiły kobiety. Przeciętny wiek ankietowanych to około 34 lata. Ponad połowa ankietowanych (58,6%) ma wykształcenie wyższe, a 31% - średnie. Żaden z respondentów nie miał wykształcenia podstawowego. Co piąty ankietowany posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz niepełne wyższe. W momencie sondażu aktywnych zawodowo było 77,6% ankietowanych. Wśród nich 10,3% stanowią nauczyciele, 8,6% urzędnicy i 5,2% sprzedawcy.

Przemoc w rodzinie

Czy Pana/Pani zdaniem przemoc w rodzinie to często spotykany problem społeczny w Mieście Siemiatycze?

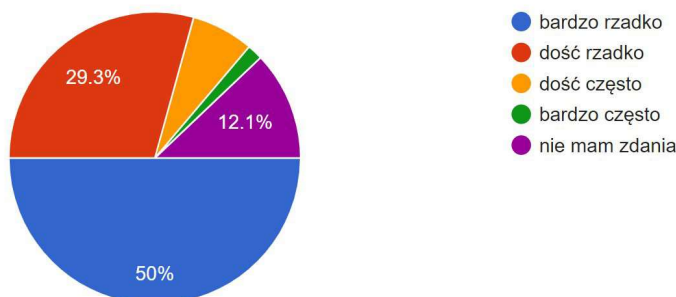
58 responses

Połowa ankietowanych twierdzi, że w swoim otoczeniu bardzo rzadko spotyka się z przemocą. Dość rzadko o problemie słyszy grupa 29,3% pytaných. Najmniejszy odsetek, bo 1,7% widzi problem bardzo często.

Jak często Pan/Pani spotyka się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie w swoim otoczeniu?

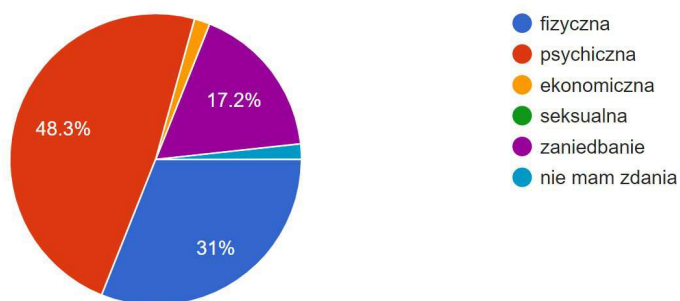
58 responses

Pytani o rodzaj przemocy w niecałej połowie (48,3%) wybrali przemoc psychiczną jako stosowaną najczęściej w rodzinach. W dalszej części co trzeci respondent uważa, że jest to przemoc fizyczna, a 17,2% wskazuje na zaniedbanie. Po jednej osobie wskazały przemoc ekonomiczną oraz brak zdania na ten temat.

Jaki rodzaj przemocy Pana/Pani zdaniem zdarza się w rodzinach najczęściej?

58 responses

27% ankietowanych deklaruje, że doświadczyło jakiegoś rodzaju przemocy – zazwyczaj była to przemoc psychiczna i/lub fizyczna oraz ekonomiczna i/lub zaniedbanie. Pełne zestawienie znajduje się w tabeli poniżej.

Czy kiedykolwiek Pan/Pani doświadczył/a którejkolwiek formy przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć właściwe miejsce w każdym z wierszy tabeli.

Ankietowani w większości przyznają, że sami rzadko stosują tego rodzaju zachowania, a jeśli już – to jest to najczęściej przemoc psychiczna, która zdarzała się po kilka razy, a w mniejszym gronie – fizyczna, najczęściej zdarzająca się jednokrotnie. Pełne zestawienie znajduje się tabeli poniżej.

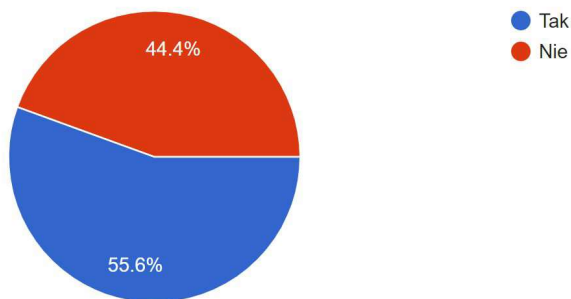
Czy kiedykolwiek Pan/Pani zastosował/a którąkolwiek formę przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć właściwe miejsce w każdym z wierszy tabeli. Jeżeli żadna z wymienionych sytuacji nie miała miejsca, proszę przejść do kolejnych pytań.

Większość (55,6%) stwierdziła, że starała się zmienić zachowanie doświadczając lub stosując przemoc w rodzinie 44,4% o to pytanym nie starało się nic robić ze swoim zachowaniem.

Jeśli któraś z powyższych sytuacji miała miejsce, to czy starał/a się Pan/Pani zmienić swoje zachowanie?

27 responses

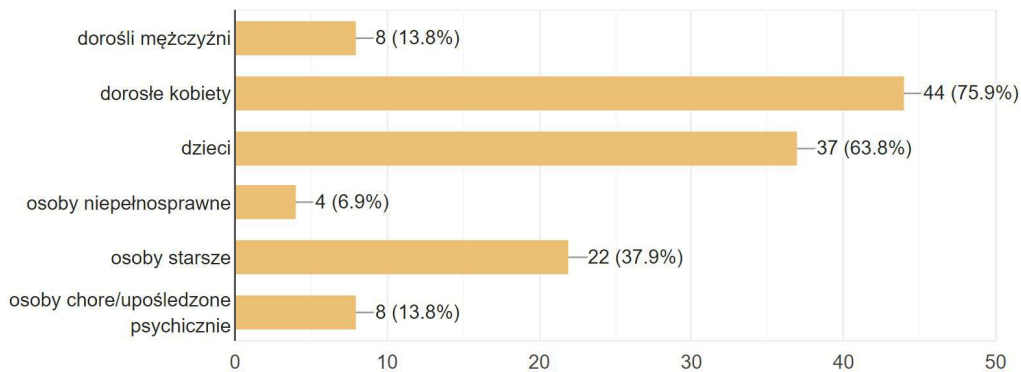

Charakterystyka osób stosujących i doświadczających przemocy w rodzinie

Osobami doświadczającymi przemocy według ankietowanych najczęściej są kobiety 75,9% oraz dzieci 63,8%. W dalszym ciągu wskazują na osoby starsze 37,9%.

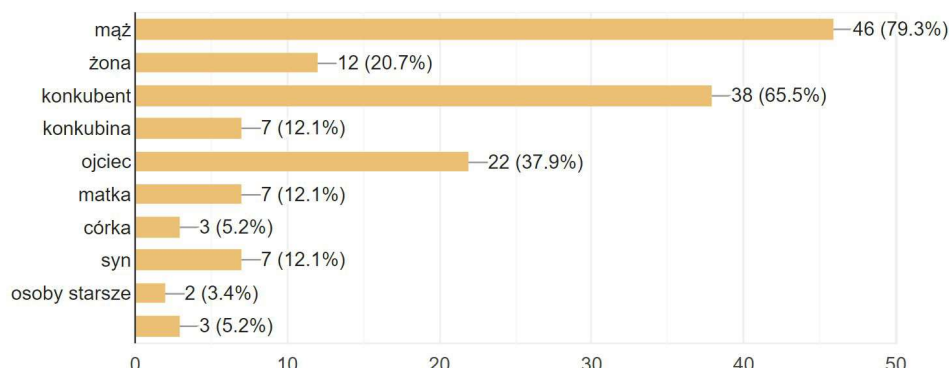
Kto najczęściej Pana/Pani zdaniem jest osobą doświadczającą przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

58 responses

Kto najczęściej Pana/Pani zdaniem jest osobą stosującą przemoc w rodzinie? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

58 responses

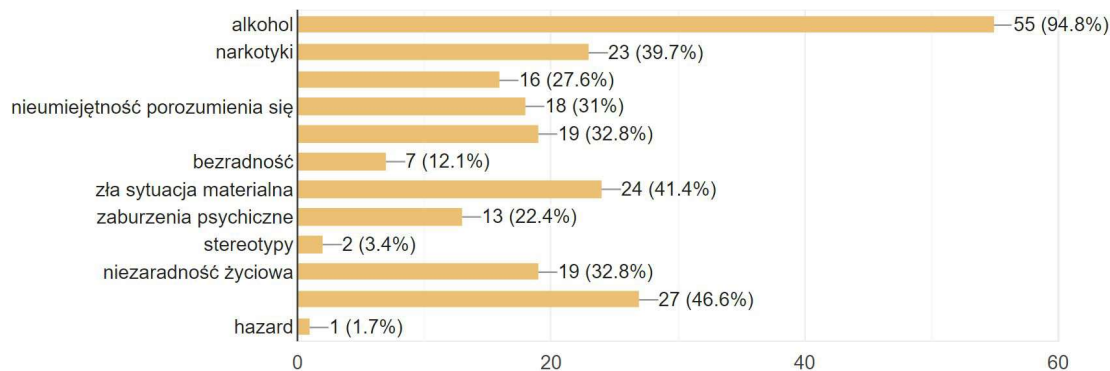

Przyczyny przemocy w rodzinie

Główną przyczyną przemocy w rodzinie zdaniem mieszkańców Siemiatycz jest nadużywanie alkoholu (94,8%). W następnej kolejności wymieniono sytuacje konfliktowe, których nie potrafią rozwiązać (46,6%), trudną sytuację materialną (41,4%) i kontakt z substancjami psychoaktywnymi (39,7%). Powyżej 30% mieszkańców wskazało w odpowiedzi na niezaradność życiową oraz potrzebę dominacji. Najmniejszy wpływ na przemoc w rodzinie ma hazard (1,7%).

Jakie wg Pana/Pani są główne przyczyny przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

58 responses

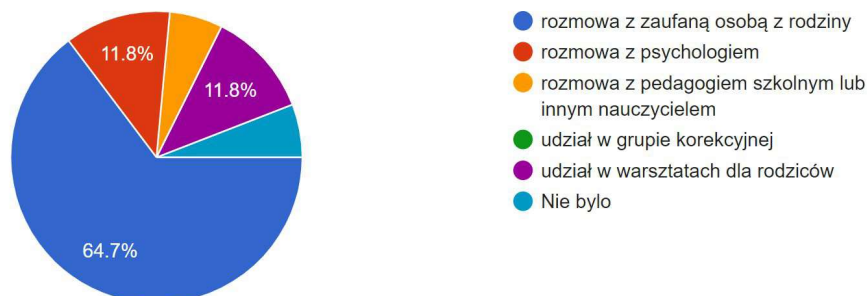

Działania w sytuacji przemocy w rodzinie

Na widok sytuacji przemocy w rodzinie ponad połowa (64,7%) respondentów wybrało rozmowę z zaufanym członkiem rodziny. Zainteresowanie rozmową z psychologiem jak i udział w warsztatach kierowanych dla rodziców wykazało 11,8% mieszkańców. Rozmowę z pedagogiem przeprowadziło 5,9% respondentów, tyle samo nie przeprowadziło żadnego działania.

Jakie działania Pan/Pani podejmował/a?

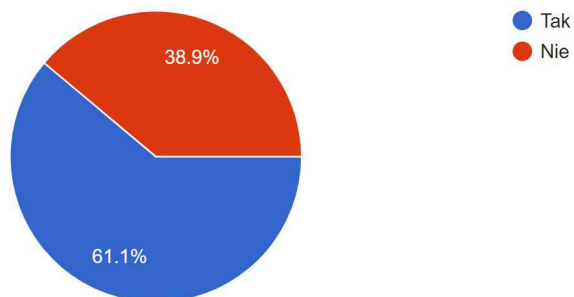
17 responses

61,1% pytanych o próbę udzielenia pomocy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie zadeklarowała odpowiedź twierdzącą. 38,9% ankietowanych nie podjęło żadnej próby.

Czy próbował/próbowała Pan/Pani udzielić pomocy osobie doznającej przemocy?

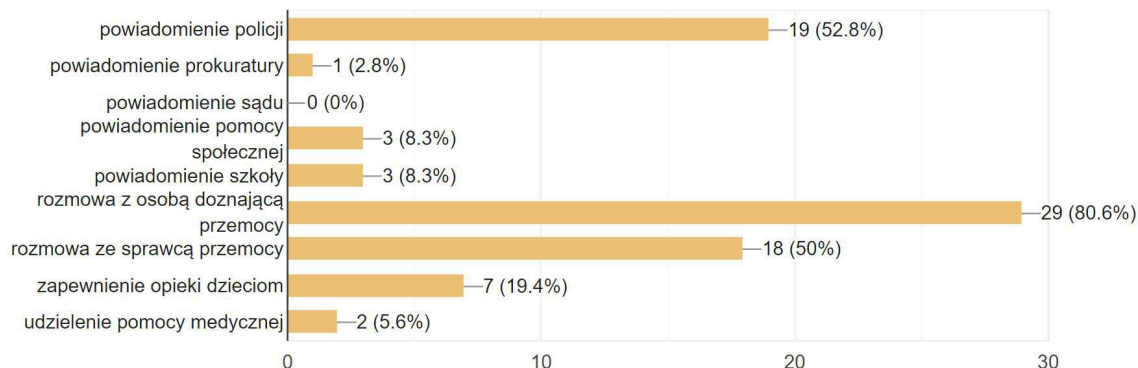
54 responses

Spośród tych, którzy podjęli próbę pomocy osobie pokrzywdzonej najczęściej rozmawiało z tą osobą (80,6%). Trochę ponad połowa (52,8%) zdecydowała się na wezwanie policji, a 50% przeprowadziło rozmowę ze sprawcą przemocy.

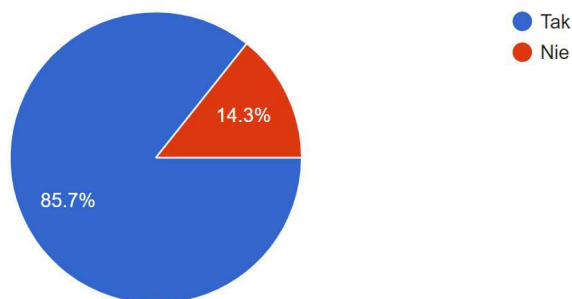
Jeśli udzielił/udzieliła Pan/Pani pomocy, to w jaki sposób? Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.

36 responses

Czy zna Pan/Pani instytucje udzielające wsparcia osobom doznającym przemocy?

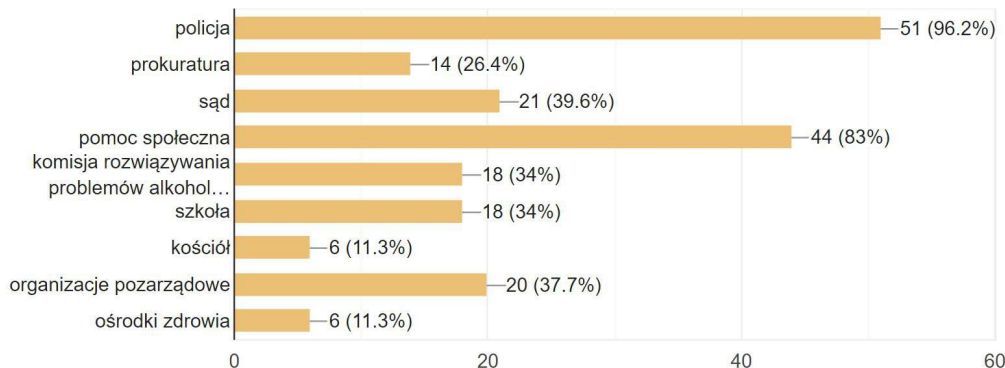
56 responses

Największą popularność wśród instytucji pomocowych ma policja (96,2%). W drugiej kolejności mieszkańcy wyznaczyli pomoc społeczną (83%). Pomoc jest udzielana także przez sąd zdaniem 39,6% ankietowanych. Niewiele mniej wyznacza organizacje pozarządowe (37,7%). Co trzeci ankietowany twierdzi, że pomoc można otrzymać także w szkołach i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

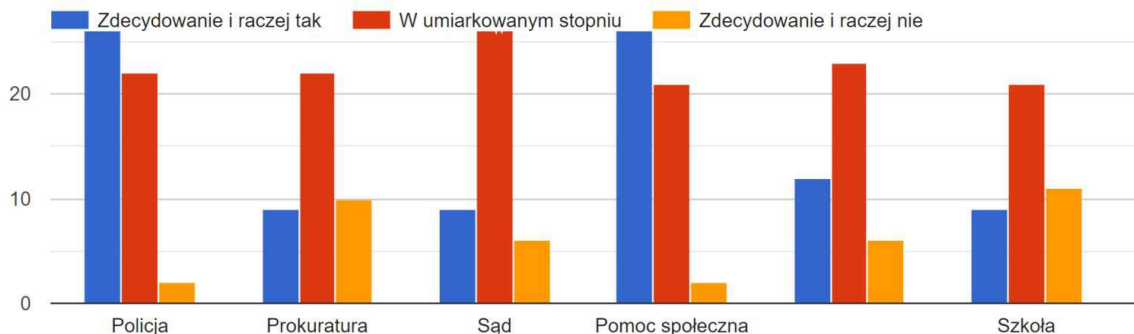
Jakie służby/instytucje wg Pana/Pani najczęściej udzielają pomocy osobom doznającym przemocy? Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.

53 responses

Większość osób ankietowanych uważa, że osoba dotknięta przemocą w rodzinie zdecydowanie może liczyć na pomoc ze strony policji oraz pomocy społecznej. Najniższą skuteczność według pytaných mają ośrodki zdrowia (20 osób) oraz kościół (19 osób).

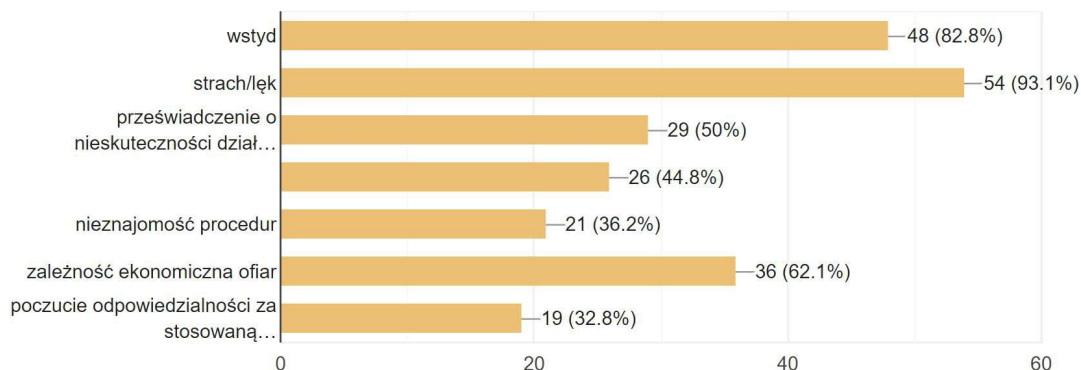
Na pomoc której z instytucji w Pana/Pani otoczeniu i w jakim stopniu może liczyć ofiara przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć właściwe miejsce w każdym z wierszy tabeli.

Największą przeszkodą przed zgłoszeniem przemocy w rodzinie dla osoby pokrzywdzonej jest zdaniem 93,1% respondentów - strach i lęk, wiele osób wskazuje także na wstyd (82,8%). Ponad połowa uważa, że osoba pokrzywdzona jest zbyt zależna ekonomicznie by zgłosić przemoc wobec niej.

Co według Pana/Pani powstrzymuje osoby od zgłoszenia faktu stosowania wobec nich przemocy służbom/instytucjom? Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.

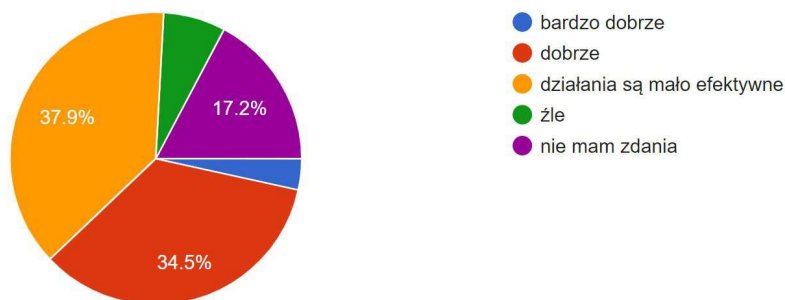
58 responses

Skuteczność instytucji działających w obszarze przemocy określana jest za dobrą według 1/3 badanych (34,5%). Z kolei 37,9% twierdzi, że podejmowane działania nie są efektywne, a 6,9% uważa je za złe. Instytucje radzą sobie bardzo dobrze zdaniem 3,4% ankietowanych.

Jak Pan/Pani ocenia skuteczność działań służb/instytucji podejmowanych w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie?

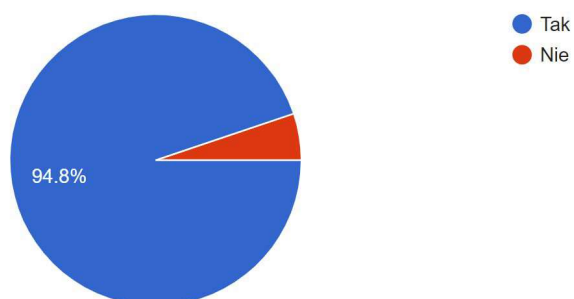
58 responses

Pytani o znajomość tzw. Niebieskiej karty prawie wszyscy o niej słyszeli (94,8%). Trzy osoby nie znały tego terminu.

Czy słyszał/a Pan/Pani o procedurze „Niebieskiej karty” stosowanej w przypadku przemocy domowej?

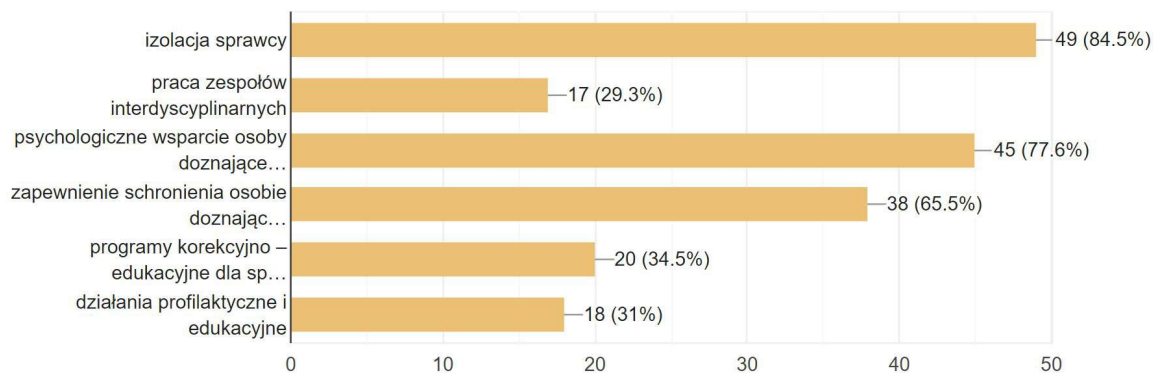
58 responses

Wsparcie w sytuacji przemocy w rodzinie

Jakie środki według Pana/Pani podnoszą skuteczność zapobiegania przemocy w rodzinie?
Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.

58 responses

W większości kwestii dotyczących przemocy domowej ankietowani są bardzo zgodni – uważają, że przemoc w rodzinie to nie jest tylko sprawa prywatna (54 osoby). Może się zdarzyć w każdym środowisku, nie tylko patologicznym (52 osoby). Ślad na ciele nie jest jedynym wyznacznikiem przemocy.

5.6 Problemy przemocy w opinii młodzieży w Siemiatyczach.

Opis zastosowanego narzędzia

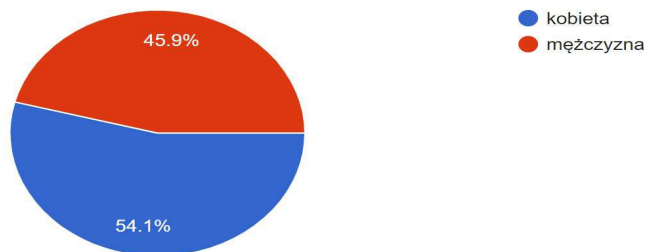
Do diagnozy problemu przemocy w rodzinie oraz zagrożenia cyberprzemocą z perspektywy nastolatków, zastosowano anonimową ankietę przeznaczoną do samodzielnego wypełnienia przez ankietowaną młodzież. Dane z ankiet były gromadzone od października do listopada 2020 roku. Kwestionariusz składał się z pytań związanych z doświadczeniem przemocy w rodzinie, klimatu emocjonalnego w domu, relacji nastolatków z rodzicami oraz przekonań na temat najczęściej występujących przyczyn i rodzajów przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności umieszczono pytania związane z korzystaniem z komputera i Internetu oraz z narażeniem na zjawisko przemocy w sieci. Ostatnie pytania dotyczyły danych socjo – demograficznych ankietowanych uczniów.

Opis badanej grupy

W sondażu wzięło udział 172 uczniów z dwóch szkół podstawowych - nr 1 i 3.

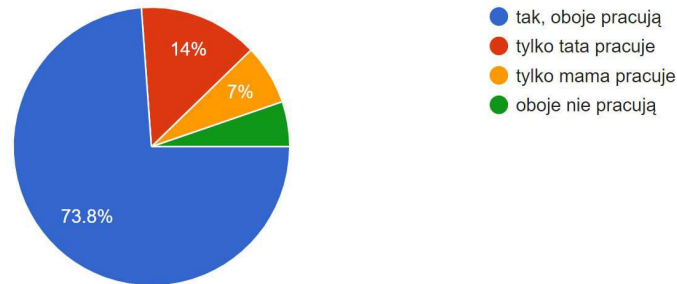
Płeć

172 responses

Czy Twoi rodzice obecnie pracują?

172 responses

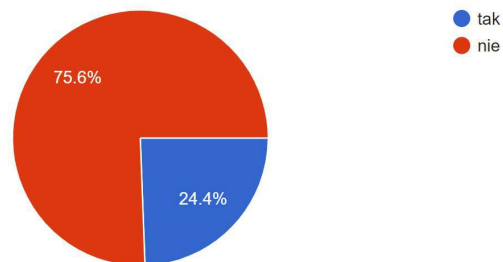
Przemoc w rodzinie – rozpowszechnienie problemu

Ankietowani przyznają, że dość rzadko spotykają się ze zjawiskiem agresji. 30,8% uznaje, że ma to miejsce bardzo rzadko, a 35,5% – dość rzadko. Dość często agresja jest spotykana u 19,8%.

Łącznie 42 uczniów (24,4%) stwierdziło że doświadczyło kiedykolwiek przemocy domowej. Przeciwnego zdania jest pozostałych 75,6%.

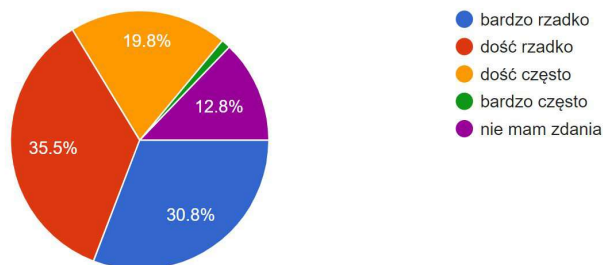
Czy kiedykolwiek doświadczyłeś/aś zjawiska przemocy w swojej rodzinie?

172 responses

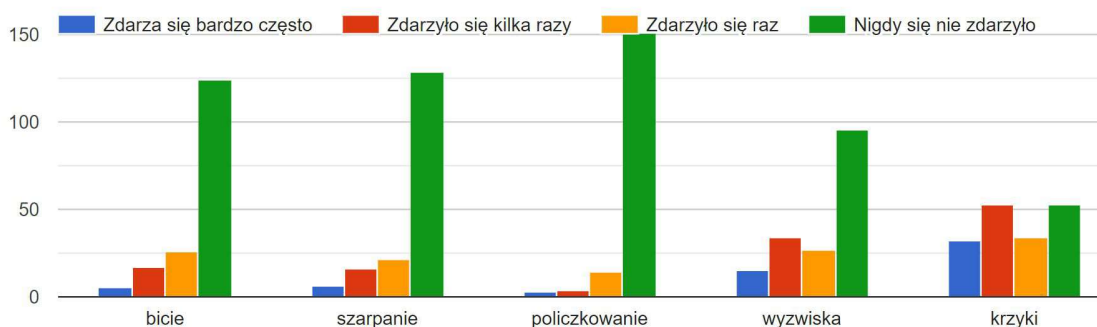
Jak często spotykasz się w swoim życiu ze zjawiskiem agresji?

172 responses

Stosunkowo najczęściej uczniowie doświadczają krzyków (32 osoby), zakazów (22 osoby) oraz wyzywania (15 osób). Przemocy fizycznej doświadczyło 14 osób: 6 osób - szarpanie, 5 osób - bicie, a 3 osoby – policzkowanie. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku przemocy psychicznej: 11 osób bardzo często doznaje poniżania, 8 osób - zastraszania oraz gróźb ze strony rodziców. Poniżej na wykresie przedstawiony został rozkład poszczególnych odpowiedzi.

Jak często doświadczałeś/ aś poszczególnych form przemocy w swojej rodzinie?

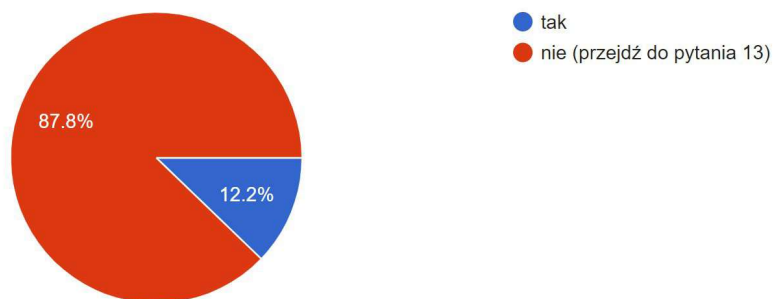

Charakterystyka osób stosujących i doświadczających przemocy w rodzinie

12,2% z pytanych uważa, że w jego rodzinie doświadczana jest przemoc. 87,8% tego problemu nie widzi.

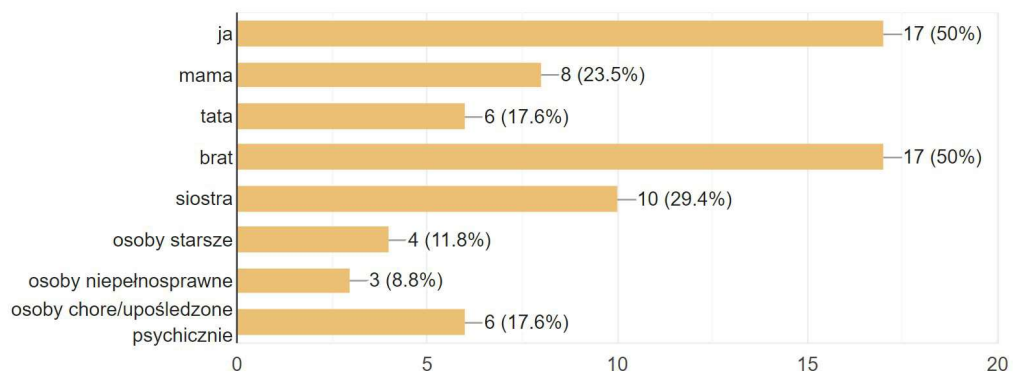
Czy ktoś w Twojej rodzinie doświadcza przemocy?

172 responses

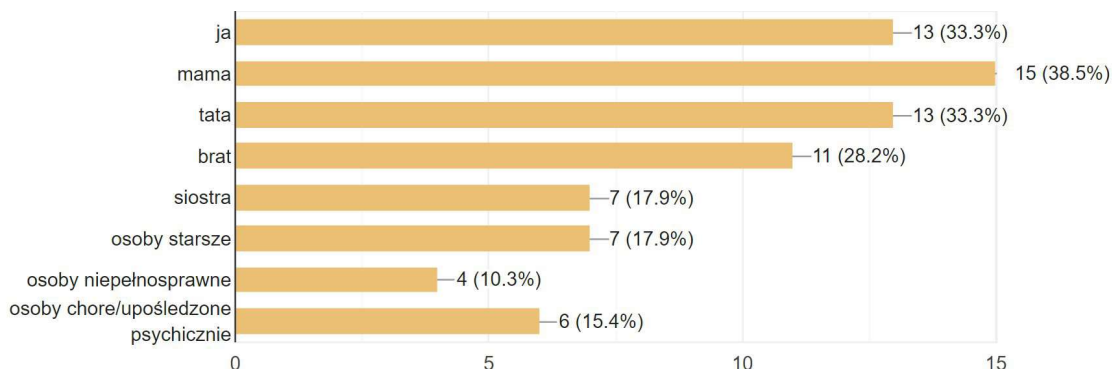
Kto w Twojej rodzinie doświadcza przemocy? Zaznacz kółkiem wszystkie właściwe odpowiedzi.

34 responses

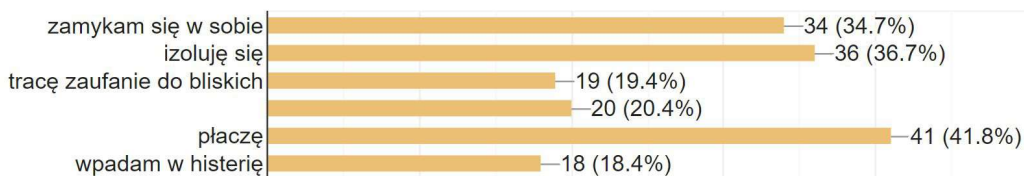
Kto najczęściej w Twojej rodzinie jest sprawcą przemocy? Zaznacz kółkiem wszystkie właściwe odpowiedzi.

39 responses

Jaka jest Twoja reakcja na kłótnie z rodzicami? Zaznacz kółkiem wszystkie właściwe odpowiedzi.

98 responses

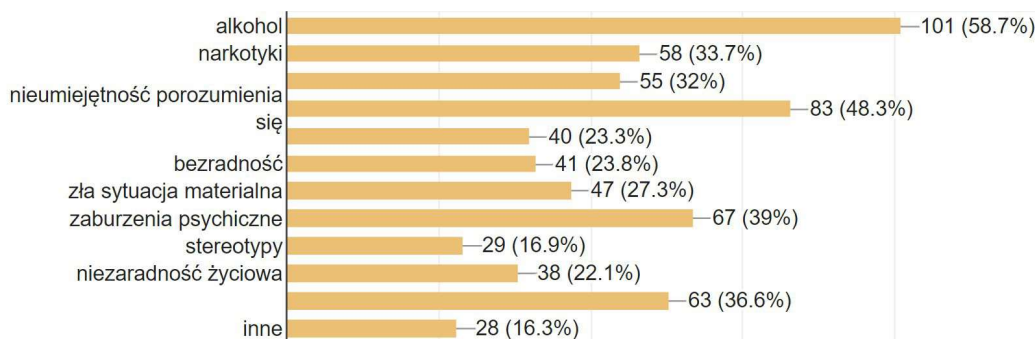

Przyczyny przemocy w rodzinie i źródła wsparcia

Alkohol jest główną przyczyną powstawania przemocy w rodzinie według 58,7% osób. Brak wspólnego języka jest wskazywana przez 48,3% pytanych. 39% twierdzi, że to zaburzenia psychiczne głównie powodują przemoc, a 36,6% uważa, że to nieumiejętność rozwiązywania konfliktów. W sytuacjach przemocy ankietowani najczęściej proszą o pomoc mamę (45,1%), a 36,6% nie prosi nikogo. Rozmowa z prośbą o pomoc z tatą jest wybierana przez 28,2% ankietowanych. 21,1% wybiera kolegę/koleżankę do prośby o pomoc w sytuacji. Do innego członka rodziny zwraca się 14,1% osób.

Jakie według Ciebie są główne przyczyny przemocy w rodzinie? Zaznacz kółkiem wszystkie właściwe odpowiedzi.

172 responses

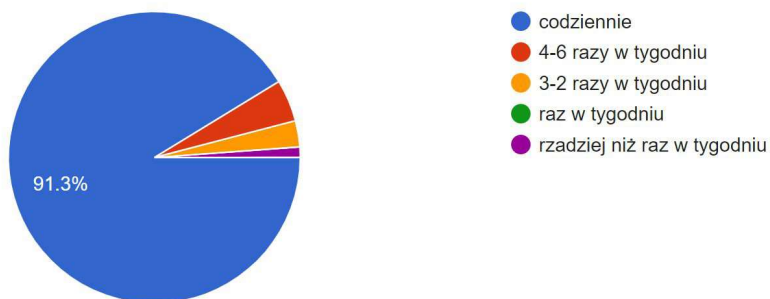

Zagrożenie cyberprzemocą

Zasadnicza większość uczniów biorących udział w ankiecie deklaruje, że codziennie korzysta z Internetu (91,3%). Nieliczne osoby korzystają z niego rzadziej. Udział czasowy wśród nastolatków w sieci rozkłada się w miarę równo dla przedziałów od 2 do 4 godzin (28,5%), od 1 do 2 godzin (26,2%) i od 4 do 5 godzin (19,2%). Prawie 1/4 (23,3%) uczniów korzysta z internetu ponad 5 godzin dziennie. Natomiast 5 osób (2,9%) poniżej godziny.

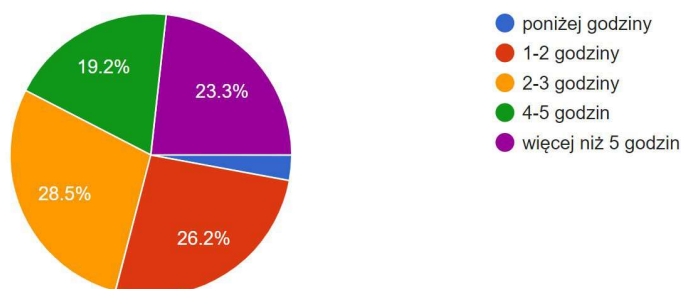
Jak często korzystasz z Internetu?

172 responses

Kiedy już korzystasz z Internetu ile czasu Ci to zajmuje?

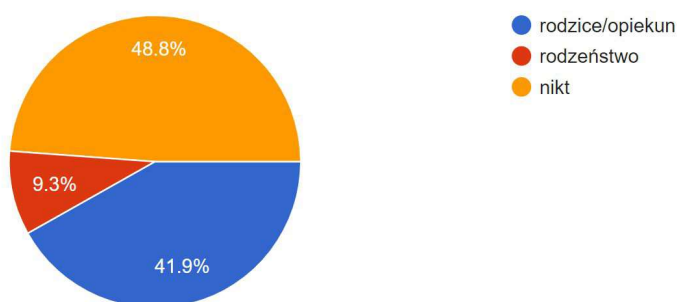
172 responses

Prawie połowa (48,8%) uczniów twierdzi, że nikt się nie interesuje ich aktywnością w internecie. 41,9% jest sprawdzanych przez rodziców lub opiekuna, a 9,3% przez swoje rodzeństwo.

Czy ktoś interesuje się tym, co robisz, korzystając z komputera?

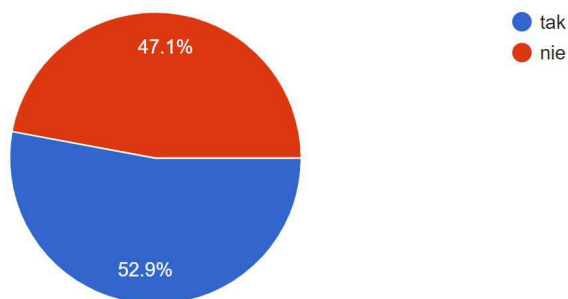
172 responses

Z cyberprzemocą, czyli agresją w mediach elektronicznych spotkało się 76 uczniów. Wśród nich przeważają doświadczenia obrażania, poniżania czy wyśmiewania (22,1%) oraz wypytywanie o szczegóły z prywatnego życia (19,8%). Nachalne propozycje spotkań z osobami poznanymi w sieci wskazało 16,9%. Rzadziej zdarzały się inne wskazane na wykresie sytuacje. 91 uczniów (52,9%) zauważyło problem u swoich rówieśników. Ponadto 25 (14,5%) uczniów oznajmia, że zdarzyło się im samym być sprawcami cyberprzemocy.

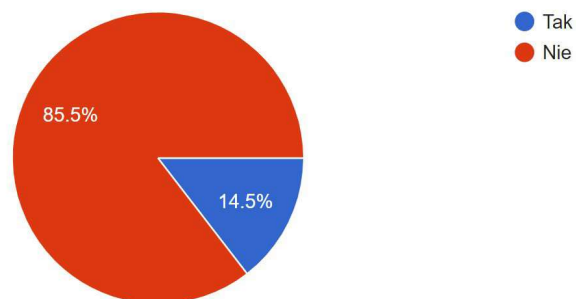
Czy słyszałeś/aś, że wcześniej wymienione zjawiska dotknęły Twoich rówieśników?

172 responses

Czy zdarzyło się, że byłeś/aś sprawcą wymienionych wcześniej internetowych zdarzeń?

172 responses

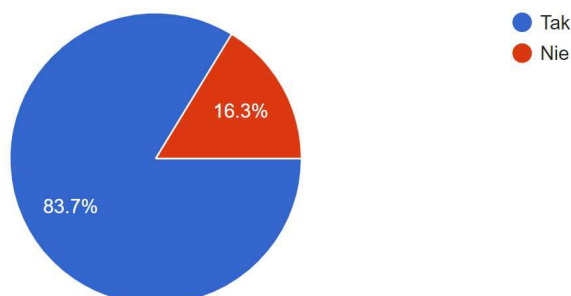

Większość (83,7%) wyraziła chęć pomocy na znak zaobserwowania zjawisk cyberprzemocy. 16,3% nie zrobiłaby nic. Najczęstszą ofertą pomocy jest rozmowa z tą osobą o problemie (111 odpowiedzi, 64,5%), ale także poinformowali o problemie osoby dorosłe (79 osób, 45,9%). 55 uczniów (32%) twierdzi, że zgłosiłoby sprawę na policję. Znacznie mniej, bo 20 osób (11,6%) twierdzi, że nie da się pomóc osobie doświadczającej cyberprzemocy. Za najważniejsze przyczyny przemocy w Internecie uczniowie uznają nieumiejętność panowania nad swoimi emocjami (64%), przemoc w domu (54,1%) i w szkole (48,3%), cechy charakteru sprawcy (44,2%), granie w brutalne gry (21,5%). Co piąty respondent wskazuje przemoc w telewizji (18,6%), a co szósty – zbyt częste

korzystanie z Internetu (15,7%).

Czy gdybyś był/a świadkiem którychś z wyżej wymienionych zjawisk w Internecie starał/a byś się pomóc?

172 responses

5.7 Podsumowanie i wnioski

Badanie sondażowe dotyczące przemocy w rodzinie zostało przeprowadzone w 2020 roku, wśród 172 uczniów oraz 58 dorosłych mieszkańców Siemiatycz. Młodzież z Siemiatycz oceniła zarówno atmosferę panującą w domu, jak i swoje relacje z rodzicami na ogół bardzo pozytywnie. Zdaniem młodszych ankietowanych przemoc w Siemiatyczach występuje rzadko, co nie koresponduje z odpowiedziami dorosłych, z których 36,2% twierdzi, że często zdarzają się takie sytuacje (głównie przemoc fizyczna i psychiczna). 1/3 mieszkańców była świadkiem przemocy domowej. 27% dorosłych mieszkańców Siemiatycz i 24,4% uczniów deklaruje, że było obiektem przemocy domowej. Zdaniem dorosłych ankietowanych z terenu Siemiatycz takie zachowania mają najczęściej miejsce ze strony mężczyzn (mężów, ojców czy konkubentów) w stosunku do kobiet, dzieci i osób starszych. Z kolei uczniowie przyznają, że najczęściej dochodzi do przemocy w rodzinie pomiędzy rodzicami i dziećmi. Najczęstszą przyczyną zjawiska przemocy domowej jest zdaniem wszystkich zapytanych osób mieszkających w Siemiatyczach przede wszystkim uzależnienie od alkoholu, a w dalszej kolejności nieumiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Uczniowie znacznie częściej niż dorośli wskazują na braki w umiejętnościach porozumiewania się, oglądanie treści prezentujących przemoc w telewizji, charakter danej osoby, brak umiejętności panowania nad własnymi emocjami, zbyt częste korzystanie z sieci, granie w gry komputerowe pełne przemocy. Jeśli chodzi o wsparcie osób doświadczających przemocy w rodzinie w Siemiatyczach, to ponad połowa ankietowanych mieszkańców próbowała interweniować w takiej sytuacji. Ich zdaniem najskuteczniejszymi instytucjami w rozwiązywaniu problemu przemocy domowej są policja oraz pomoc społeczna, zaś najefektywniejszymi sposobami jest rozmowa z osobą, wobec której przemoc

domowa była stosowana oraz izolacja sprawcy. Osoby takie rzadko szukają pomocy ze względu na poczucie strachu i lęku. Zdecydowana większość z ankietowanych z Siemiatycz słyszała o procedurze zakładania „Niebieskiej Karty”. Niemal wszyscy ankietowani uczniowie codziennie korzystają z internetu, przeważnie przez 2 – 4 godziny. Prawie 1/4 przed ekranem spędza jednak powyżej 5 godzin, co sprawia, że istnieje poważne ryzyko ich uzależnienia od mediów elektronicznych, szczególnie że 48,8% uczniów twierdzi, że ich aktywność w Internecie nie jest wcale monitorowana przez rodziców czy rodzeństwo. Ponad połowa ankietowanej młodzieży przyznaje, że albo oni albo ich znajomi doświadczyli przemocy w Internecie – najczęściej obrażania, poniżania i wyśmiewania, ale także wypytywania o szczegóły z prywatnego życia lub proponowania spotkań przez nieznanymi. 83,7% deklaruje, że chciałoby pomóc komuś, kogo takie sytuacje spotykają – głównie za pomocą rozmowy i poinformowania dorosłych. Co trzecia osoba zgłosiłaby fakt na policję. Z uwagi na powyższą charakterystykę ważne jest kontynuowanie prowadzonej działalności profilaktycznej i edukacyjnej w Siemiatyczach – zarówno wśród osób dorosłych, jak i młodzieży. Działania prowadzone przez lokalne instytucje są skoordynowane i adekwatne do potrzeb społeczności. Ważne jest stałe poszerzanie kompetencji osób pracujących z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy i ich udział w superwizji, jako że praca ta wiąże się z dużym obciążeniem psychicznym i może szybko prowadzić do wypalenia zawodowego. Należy zwiększać dostępność porad prawnych i psychologicznych co z pewnością korzystnie wpłynie na zmniejszanie skali zjawiska przemocy domowej i jej negatywnych skutków. Szczególnym wsparciem powinny zostać objęte rodziny z problemem alkoholowym z Siemiatycz, jako najbardziej zagrożone wystąpieniem przemocy w rodzinie. Oba zjawiska mogą być powiązane ze sobą za pomocą niskich umiejętności komunikacyjnych rodziców oraz nieumiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, takich jak kłopoty wychowawcze czy zła sytuacja materialna rodziny. Rodzinom doświadczającym trudności wychowawczych można byłoby zaproponować udział w grupach wsparcia, gdzie w bezpiecznym środowisku rodzice trenowałyby swoje kompetencje, wzajemnie się od siebie ucząc pod okiem specjalisty. Wzmocniłoby to zasoby rodzinne i zwiększyło skuteczność profilaktyki prowadzonej w szkołach. Ze względu na znaczące zagrożenie zjawiskiem przemocy domowej na terenie Siemiatycz oraz rosnącą na przestrzeni ostatnich lat liczbę osób potrzebujących wsparcia z tego powodu, korzystne wydaje się utworzenie oddzielnej jednostki wyspecjalizowanej. Taką jednostką może być Punkt Interwencji Kryzysowej, przy którym działałoby schronisko dla osób doświadczających przemocy domowej. Działania Ośrodka uzupełniłyby ofertę wsparcia oferowaną przez pozostałe instytucje. Z uwagi na profilaktykę ryzykownych zachowań oraz przemocy domowej wśród dzieci i młodzieży z Siemiatycz, pomocne byłoby zwiększenie ilości świetlic środowiskowych lub klubów młodzieżowych, gdzie dzieci i młodzież mogłyby nawiązywać oparte na szacunku i bezpieczeństwie

relacje z dorosłymi, a także pracować nad umiejętnościami szkolnymi i w ciekawy sposób spędzać czas wolny. Profilaktyka cyberprzemocy powinna być prowadzona już w szkołach podstawowych w formie praktycznych zajęć. Młodzież często posiada powierzchowną wiedzę na temat sposobów reagowania w sytuacji przemocy w sieci, o czym może świadczyć mała ilość odpowiedzi o powiadomieniu hotline w takiej sytuacji. Także kompetencje dorosłych osób w tym zakresie powinny być podnoszone, jako że uczniowie często informują opiekunów o krzywdzeniu w sieci i oczekują pomocy. Warto pamiętać, że problem ten będzie się nasilał wraz z coraz szerszym dostępem do telefonów komórkowych z dostępem do Internetu już wśród najmłodszych uczniów. Wskazane jest dalsze monitorowanie skali problemu przemocy domowej oraz cyberprzemocy, aby adekwatnie dostosowywać bieżącą działalność wszystkich zaangażowanych instytucji.

4. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, są:

- 1) ofiary przemocy w rodzinie
 - a) dzieci,
 - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
 - c) osoby w wieku senioralnym,
 - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy
- 2) sprawcy przemocy w rodzinie,
- 3) świadkowie przemocy w rodzinie
- 4) przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielenia pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie
- 5) społeczność lokalna.

5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

ZASOBY INSTYTUCJONALNE	OBSZAR DZIAŁANIA
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w tym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” - udział w pracach Grup Roboczych - udzielanie wsparcia finansowego, prawnego i psychologicznego - monitoring rodzin objętych procedurą NK - opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy osobie doświadczającej przemocy uwzględniając: bezpieczeństwo, potrzeby, cele, metody oraz czas pomocy -opracowywanie planu działania - powoływanie grup roboczych w związku z procedurą NK

<p>Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny ds. Uzależnień w Siemiatyczach w tym Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo i wsparcie dla osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin - rozmowy edukacyjne ze sprawcami przemocy - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział w pracach Grup Roboczych - kierowanie na badania przez biegłych - motywowanie oraz zobowiązanie osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia odwykowego
<p>Komenda Powiatowa Policji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interwencje domowe - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział w pracach Grup Roboczych - udzielanie informacji o możliwości uzyskania wsparcia - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy - monitoring rodzin objętych procedurą NK
<p>Prokuratura</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział w pracach grup roboczych - kierowanie spraw do Sądu - występowanie do Sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach - kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego - opuszczanie przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
<p>Sąd Rejonowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział kuratorów w pracach grup roboczych - kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych - wydanie wyroków skazujących dla sprawców przemocy
<p>Organizacje pozarządowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział członka organizacji pozarządowej w posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego - zgłaszanie sytuacji występowania zjawiska przemocy
<p>System Oświaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” - realizowanie programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy - podejmowanie działań o charakterze edukacyjno – informacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
<p>Służba Zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” - przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem

6. CELE PROGRAMU

Cel główny Programu to:

„ Stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”

Cele szczegółowe:

- 1) Podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców miasta Siemiatycze wobec przemocy w rodzinie.
- 2) Rozbudowa lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności, ochrony osób krzywdzonych.
- 3) Podniesienie skuteczności i stworzenie spójnych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 4) Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

CEL 1. SEGMENT PROFILAKTYCZNY: PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WRAŻLIWOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA SIEMIATYCZE WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE.

- ➔ Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- ➔ Pozyskiwanie, opracowywanie i kolportaż materiałów informacyjnych skierowanych do osób doznających przemocy.
- ➔ Włączenie treści informacji o zagrożeniach płynących z przemocy w rodzinach do treści szkolnych programów profilaktycznych.
- ➔ Zapewnienie udziału miasta w konkursach (wojewódzkich/ ministerialnych) ogłaszanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- ➔ Współpraca z lokalnymi mediami
- ➔ Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu
- ➔ Organizowanie konkursów, np. plastycznych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy
- ➔ Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktu , sposobów radzenia sobie ze stresem(zajęcia pozaszkolne), prowadzenie zajęć wychowawczych.
- ➔ Edukacja rodziców na temat form i metod wychowawczych

REALIZATOR: MOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Policja, lokalne środki przekazu, MKRPA, świetlica środowiskowa, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, PCPR, placówki służby zdrowia.

TERMIN REALIZACJI : 2021 -2025

CEL 2 SEGMENT INTERWENCYJNY: ROZBUDOWA LOKALNEJ OFERTY POMOCY I WSPARCIA DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI , OCHRONY OSÓB KRZYWDZONYCH

- ➔ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- ➔ Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- ➔ Informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- ➔ Pomoc osobom doświadczającym przemocy zmuszonym do opuszczenia swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania,
- ➔ Wspieranie psychologiczne, terapeutyczne, poradnictwo medyczne, prawne, socjalne, zawodowe dla osób doświadczających przemocy,
- ➔ Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia w formie asystenta rodziny.

REALIZATOR: MOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Policja, MKRPA, świetlica środowiskowa, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, PCPR, placówki służby zdrowia, Urząd Pracy, asystent rodziny, sąd- kuratorzy.

TERMIN REALIZACJI: 2021-2025

CEL 3 SEGMENT TERAPEUTYCZNY: PODNIESIENIE SKUTECZNOŚCI I STWORZENIE SPÓJNYCH DZIAŁAŃ WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE.

- ➔ Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- ➔ Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych / kierowanie sprawców na programy korekcyjno-edukacyjne.
- ➔ Izolowanie sprawców przemocy od osób krzywdzonych na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

REALIZATOR: MOPS, Policja, MKRPA, PCPR, Prokuratura, asystent rodziny, sąd- kuratorzy sądowi, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

TERMIN REALIZACJI: 2021-2025

CEL 4: SEGMENT KOMPETENCYJNY: POPRAWA JAKOŚCI I SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ OSÓB I INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

- Diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie
- Kierowanie członków zespołu interdyscyplinarnego na szkolenia/konferencje
- Doskonalenie przez instytucje realizacji procedury „Niebieskiej Karty”
- Budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

REALIZATOR: MOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Policja, MKRPA, świetlica środowiskowa, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, PCPR, placówki służby zdrowia, asystent rodziny, Prokuratura, Sąd- kuratorzy sądowi.

TERMIN REALIZACJI: 2021-2025

7.HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Harmonogram działań Programu przewiduje ciągłość realizacji wyznaczonych celów. Będzie on realizowany we współpracy z lokalnymi podmiotami zajmującymi się pracą na rzecz rodzin i koordynowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siemiatyczach.

8. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- Wnikliwa znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami.
- Dostępność do ośrodków wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie
- Dobra współpraca z organizacjami społecznymi
- Mobilność i elastyczność działania kadr jednostek miejskich
- Dobrze przygotowana kadra instytucji działających na rzecz rodziny.

9. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

- Wzrost patologii społecznych
- negatywne wzorce zachowań społecznych
- Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów
- Niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodzin
- Problemy alkoholowe członków rodzin
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy
- Poczucie bezkarności u osób stosujących **przemoc**
- Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną
- Ogólna niechęć do uczestnictwa w procesie pomagania.

10. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Siemiatycze na lata 2021-2025 odbywać się będzie w ramach:

1. środków z budżetu Miasta Siemiatycze (realizacja i obsługa Programu)
2. dotacji z budżetu Państwa
3. konkursów ogłaszanych na realizację działań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

11. MONITORING I EWALUACJA

Wdrażanie i monitorowanie Programu zostanie powierzone Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie. Ocena stopnia realizacji odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. Ośrodek do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie roczne z realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. z 2020 r. poz. 218, poz. 1378) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Niniejsza uchwała stanowi zatem wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występujące w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy miasta Siemiatycze. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Siemiatycze na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach otrzymania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.